

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(721)

80. posiedzenie
Komisji Obrony Narodowej
i Bezpieczeństwa Publicznego
w dniu 2 kwietnia 2003 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Poprawionego Protokołu II w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń zgodnie z poprawkami z dnia 3 maja 1996 r. (Protokół II zgodnie z poprawkami z dnia 3 maja 1996 r.) załączonego do Konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki, sporządzonej w Genewie dnia 10 października 1980 r.

(Początek posiedzenia o godzinie 9 minut 38)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Wiesław Pietrzak)

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Otwieram posiedzenie senackiej Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

Tematem dzisiejszych obrad jest uchwalona przez Sejm na posiedzeniu w dniu 28 marca 2003 r. ustawa o ratyfikacji Poprawionego Protokołu II w sprawie zakazów lub ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń zgodnie z poprawkami z dnia 3 maja 1996 r., druki sejmowe nr 1396 i 1438 oraz druk senacki nr 365.

Ustawa jest projektem rządowym. Do reprezentowania stanowiska rządu został upoważniony minister spraw zagranicznych.

Witam serdecznie pana ministra Sławomira Dąbrowę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Witam, pan...

(Głos z sali: Pułkownik Zadrożny z ministerstwa...)

Pan pułkownik Zadrożny, szef Oddziału Porozumień Rozbrojeniowych w Departamencie Współpracy z Zagranicą w Ministerstwie Obrony Narodowej.

Witam panią Aleksandrę Sulkowską z Biura Legislacyjnego. I witam bardzo serdecznie panią senator, panów senatorów i panią z biura obsługi naszej komisji.

Ja wiem, Panie Ministrze, że przed chwilą odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej; faktycznie, można to było zrobić razem, ale jakoś tak komisje się nie porozumiały. Wobec tego proszę, Panie Ministrze, po raz wtóry przedstawić nam ideę tej ustawy.

Proszę bardzo.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Sławomir Dąbrowa:**

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Istotnie, razem z panem pułkownikiem Zadrożnym zeszliśmy dwa piętra niżej, z posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych i Integracji Europejskiej, gdzie jednogłośnie została poparta ratyfikacja tego protokołu. Ale oczywiście mówię to bez zamiaru wpływania na sposób głosowania Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

Omawiany dzisiaj poprawiony protokół II jest jedną z czterech umów międzynarodowych z dziedziny prawa międzynarodowego humanitarne albo prawa konfliktów zbrojnych. Dlatego pożądana jest wzmożona uwaga.

Aby jeszcze bardziej sprawę skomplikować, chcę powiedzieć, że poprawiony protokół II dotyczy zakazów i ograniczeń użycia min, min-pułapek i innych urządzeń, a równolegle istnieje konwencja ottawska, wprowadzająca zakaz min przeciwpiechotnych, jednego rodzaju min. Dotychczasowe dyskusje, zarówno w Sejmie, jak i w Senacie, w dużej mierze dotyczyły również konwencji ottawskiej, o zakazie min przeciwpiechotnych, która, co pozwolę sobie podkreślić, nie jest przedmiotem ratyfikacji. To znaczy nie ma żadnych przeszkód co do tego, żeby poruszać również sprawę stosunku Polski do konwencji ottawskiej, ale trzeba mieć świadomość tego, że głosujemy dzisiaj nie w sprawie konwencji ottawskiej, tylko w sprawie poprawionego protokołu II.

Otóż w 1980 r. w Genewie sporządzona została konwencja o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki. Ta konwencja ma charakter ogólny, ramowy. Równolegle z nią podpisane zostały trzy protokoły: I, II i III, dotyczące poszczególnych rodzajów broni uważanych za powodujące nadmierne cierpienia, a parę lat później dopisano jeszcze do niej protokół IV. Tak więc obecnie są w sumie cztery protokoły szczegółowe do konwencji genewskiej, dotyczące czterech rodzajów broni.

Jednym z nich był protokół II. Jednak po pewnym czasie obowiązywania konwencji stwierdzono, że jest on niewystarczający – nie chcę powiedzieć, że uznano, iż może ten protokół II został nie całkiem właściwie opracowany – postanowiono go zatem zrewidować, poprawić i tak powstał omawiany dzisiaj tak zwany poprawiony protokół II. Faktycznie jest on jak gdyby nowym protokołem.

Chodzi o to, że protokół oryginalny nie obejmował swoim zakresem konfliktów o charakterze międzynarodowym, a ograniczenia dotyczące stosowania min i innych, podobnych urządzeń uznane zostały za niewystarczające.

Różnice między pierwotnym a poprawionym protokołem są dosyć duże. Rozszerzono zakres obowiązywania protokołu na konflikty zbrojne niemające charakteru międzynarodowego. Wprowadzono obowiązek rozminowywania obszarów zaminowanych przez stronę mającą kontrolę nad takim obszarem. Ustanowiono zakaz stosowania jakichkolwiek min przeciwpiechotnych niewykrywalnych w standardowy sposób. Wprowadzono wymóg posiadania przez miny przeciwpiechotne mechanizmów samo-zniszczenia oraz samorozbrojenia. Wprowadzono obowiązek wymiany informacji o stosowanych minach, to znaczy państwa mają obowiązek przysyłać, pokazywać te miny, nie tylko nie ukrywać, ale pokazywać je innym państwom, po to, żeby wiedziały, w jaki sposób się je rozbraja. Wprowadzono również obowiązek wymiany innych informacji technicznych, nawet informacji o charakterze naukowym. Zaostrzono wymogi dotyczące ewidencjonowania, oznakowania, rejestrowania, zabezpieczania pól minowych. Wprowadzono całkowity zakaz transferu min lądowych do podmiotów niepaństwowych oraz do państw niebędących stronami protokołu itd., itd.

Przez parę lat trwały u nas w ramach sił zbrojnych rozważania, jak podejść do tego protokołu, i wynik jest w tej chwili pozytywny, jest decyzja o przedstawieniu do ratyfikacji poprawionego protokołu II. Nie ma natomiast do dzisiaj pozytywnego stosunku do konwencji ottawskiej z 1997 r. w sprawie całkowitego zakazu min przeciwpiechotnych.

Ratyfikacja poprawionego protokołu II nie spowoduje obciążeń finansowych budżetu państwa.

Jego stronami jest w tej chwili sześćdziesiąt osiem państw.

Wprawdzie poprawiony protokół II dopuszcza składanie zastrzeżeń czy deklaracji, a nawet niektóre państwa je złożyły, Polska ze swej strony nie przewiduje ich składania. Tym samym znajdzie się w grupie większości państw, gdyż większość takich zastrzeżeń ani deklaracji nie składała. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dziękuję panu ministrowi.

Państwo senatorowie mają opinię Biura Legislacyjnego. Ostatnie zdanie brzmi: „Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych”.

Czy pani z Biura Legislacyjnego chce zabrać głos?

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Aleksandra Sulkowska:**

Panie Przewodniczący, jeżeli jest taka potrzeba, to przedstawię opinię sporządzoną w Biurze Legislacyjnym.

(Przewodniczący Wiesław Pietrzak: Każdy ją otrzymał...)

Konkluzja jest jednoznaczna: ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dlatego ja zastrzegłem, że...

Czy pan pułkownik chce coś do tego dodać od siebie?

**Szef Oddziału Porozumień Rozbrojeniowych
w Departamencie Współpracy z Zagranicą
w Ministerstwie Obrony Narodowej Marek Zadrożny:**

Może skorzystam z okazji i wyjaśnię, skąd wzięło się tak duże opóźnienie, ta zwłoka w ratyfikacji, ponieważ to pytanie pojawiło się wcześniej podczas obrad komisji spraw zagranicznych.

Polska od początku popierała wzmocnienie tego protokołu II, to znaczy wprowadzenie do niego postanowień o bardziej restryktywnym charakterze. Później także poparliśmy ten projekt, ale w momencie, gdy rozpoczął się u nas proces przygotowawczy do ratyfikacji poprawionego protokołu II, rozważano kwestię ewentualnego wyposażenia posiadanych przez nas min przeciwpiechotnych w tak zwane mechanizmy samozniszczenia lub samorozbrojenia. Ten protokół II wprowadza taki wymóg. Dopuszcza on stosowanie min starej generacji, ale wówczas przewiduje pewne dodatkowe wymagania. Ta sprawa była rozważana. Po prostu przez kilka lat nie udało się znaleźć środków na ten cel i ostatecznie postanowiono zrezygnować z modernizacji naszych min przeciwpiechotnych, tym bardziej że w ciągu kilku najbliższych lat prawdopodobnie ratyfikujemy konwencję ottawską, o której wspominał pan minister, a wówczas wszystkie miny przeciwpiechotne będziemy musieli zniszczyć. W związku z tym modernizacja naszych zasobów byłaby nieracjonalna. Dziękuję.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo, Państwo Senatorowie – pytania, wypowiedzi.

Ja myślę, że sprawa jest oczywista, została przedstawiona w sposób jasny i klarowny.

Stawiam wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek, żeby dać prezydentowi możliwość podpisania tego protokołu, ratyfikacji, żeby mógł...

Czy są inne wnioski? Nie widzę zgłoszeń.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem wniosku? (5)

(Głos z sali: Jednogłośnie.)

Dziękuję.

Kto będzie sprawozdawcą?

(Senator Janusz Konieczny: To jest moja specjalność – ratyfikacje.)

Dobrze. Senator Janusz Konieczny tym razem zajmie się minami.

Dziękuję, Panie Ministrze. Dziękuję, Panie Pułkowniku. Dziękuję Biuru Legislacyjnemu, dziękuję członkom komisji.

Zamykam posiedzenie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

(Koniec posiedzenia o godzinie 9 minut 45)

